

אורה נטה ללוד

סיפור

(המשך)

אחר בציעת הפת הוא מומר כל מקדש. קולו מתחנן ועבה ואינו קול אלא מעין בת קול, שיצאה מתוך סואר של עצים לחים. אבל התלהבות זו שכבושה בלבו עושה לה נעימה, ופעמים נדמה לך שיש לו ניגון שנפסק קודם שנתנגן. פניו עגומות וכתפיו זעות, ויש שהוא ממשמש בידו תחת שולחנו, כאדם שמבקש לו בית אחיזה. אותה שעה יושבת אשתו כנגדו כשידיה מונחות לה בחיקה ומביטה עליו פעמים בחביבה ופעמים מתוך דאגה. וכשהוא מגיע לחרון צדקתם תצוהר כאור שבעת הימים היא קמה ומביאה לו את הרוטב וקרולקה מלוח אותה ומביאה לה את הרוטב. אחר כך חוזרת היא לבית הבישול ומביאה לי מרק של ירקות. אמרה לי בעלת המלון כשאני יושבת כך עם בעלי בלילי שבתות ושולחננו ערוך ומפה לבנה פרוסה על השולחן ונרות דלוקים אני תמיהה ואומרת, לפי כל הצרות שעברו עלינו שבעלי היה עומד בקשרי המלחמה והיה צפוי כל שעה למיתה חס ושלוש ואני וילדי היינו מתגלגלים בבית של אחרים דין היה שלא יהא בי כח לעמוד, ולא די שעמדתי בכל הצרות אלא שזכיתי לקבל שבתות במנוחה.

ולענין בניה ובנותיה אמרה מרת זומר בעלה שהיה במלחמה כל ימות המלחמה, רחוק מבני ובנותיו ולא נתענה עמהם כיון שרואה בהם משהו שלא כדיון מיד כועס. אבל היא שנתענתה עמהם כל השנים וראתה אותם גדלים והולכים אינה מדקדקת עמהם כחוט השערה. אדרבא מודה היא לאלקים שהגיעו למה שהגיעו. הרי ימים הרבה היו מתגלגלים בחוצות וינא כתינוקות של הפקר ולא רצו לקבל מרותה עליהם. וכשקיבלו מרותה לא היתה פנויה להשגיח עליהם,

שכל הימים היתה עסוקה במלאכתה ולא היתה פוגה ממלאכתה אלא כדי להביא את מלאכתה לבעל מלאכתה לקבל שכרה וליקח מזונות. ופעמים היתה עומדת כל הלילה עד לבוקר על פתח חנות עד שיפתח החנווני את חנותו ויתן לה מנתה. זכתה ונטלה מנתה היתה מתקיימה לה ולתינוקות סעודה והיו אוכלים כאחד ושמחים ומצייתים לה ויושבים עמה בבית. לא זכתה ולא נטלה מנתה היו התינוקות ממרים עמה ויוצאים לבתי קהוה ולאססניאות לבקש להם מזונותיהם, והיא אין לה לב לעצורם בבית כשלבם ריקן.

כיצד היתה חוזרת בלא כלום, והלא היו לה מעות והיו לה פתקין מוועד העיר לקבל צרכי מזונותיה, אלא שנמצאו בעלי זרוע ודחפיה ונטלו את מנתם בראש, וכשבאה ליטול מנתה נעל החנווני לפניה את חנותו ואמר כבר כלתה הסחורה מן החנות. אותם הימים ניטלה הידעות מבני אדם וכל אדם גוזל וחומס ואוכל. ומעשה, פעם אחת עמדה כל הלילה לפני פתח חנותו של חנוני ובבוקר חזרה ריקם. עלתה לקרון ובכתה, לפי שכלו המזונות מן הבית ואין לילדיה מה יאכלו. ראה אותה זקן אחד לועז ושאל מפני מה גברתי עצבה כל כך? אמרה לו בעלה הלך למלחמה והניח לה ארבעה ילדים וכל פרנסתם מושלכת עליה, עושה היא ילקוטים ותרמילים לגייסים, ואתמול הפסיקה את עבודתה כדי להביא צרכי מזונות והלכה ועמדה כל הלילה על פתח חנות, וכשהגיעה שעתה ליטול בא אחר וחסף את הפתק מידיה ונטל את חלקה. נתאנח הזקן על רוע לבם של בני אדם והסביר לה פניו ואמר אל תצטערי גברתי, אם חטף את הפתק הרי לא חטף את המעות. אמרה לו מה שוויין של מעות אם אין קונות מזונות. פיטם לו את מקטרתו ואמר יפה

אמרה גברתי, מה שוויין של מעות, הרי אם רעבים הילדים אין אנו יכולים לומר להם רעבים אתם, שבו ולעסו את המעות. כשעמדה לצאת מן הקרון לחש לה ואמר בואי עמי גברתי, בואי עמי לביתי, אפשר שאתן לך במעותיך שק תפוחי אדמה. נסעה עמו עד שהגיעו לעיבורה של עיר ויצאו ועלו לקרון אחר ונסעו עד שעמד הקרון. יצאו והלכו כמה שהלכו והגיעו למקום שהגיעו. וכל אותה הדרך האיר לה הלועז את פניו ואמר לפניה דברים נעימים שלא שמעה כמותם משום אדם בוינא. ובתוך הדברים שיבח לפניה את תפוחי אדמתו שהם טובים ומלאים, לא כתפוחי אדמה שמוכרים בשוק שהם קלים כנוצות. כשהגיעו לביתו שאל אותה כמה מעות יש לך. אמרה לו כך וכך יש לי. מלא את מקטרתו טבק ושאל משהו ואמר חוששני שמא אין בך כח לטלטל כל השק שאתן לך במעותיך. אמרה לו אל תחוש אדוני, האלקים יתן לי כח בזכות התינוקות שלא ירעבו. אמר לה תבוא עליך ברכה גברתי שלא הסחת דעתך מאלקיני שבשמים, בזכות זה אני מוסיף לך מתנה ככר גבינה, ואם קשה היא כאבן רכה היא בפה. עמד ונכנס לפקום שנכנס, והביא שק מלא ועליו ככר גבינה. נתנה לו כל המעות וביקשה ליטול את השק. אמר הלועז לעבדו או לבנו טול את השק והבא אותו לקרון ואל תזוז משם עד שתעלהו לקרון. נטל את השק והלך עמה עד שהגיעו לקרון. והזקן ואשתו מביטים אחריה בחיבה ואמרו לכי לשלום גברת וזכרי אותנו לטובה. נצטערה שנתנה כל המעות בתפוחי אדמה ולא הניחה לעצמה אלא כדי שכר נסיעה ואין לה מה ליתן לעבד או לבן שטרח עמה והביא את השק. אמר הוא אין בכך כלום, אין בכך כלום,

ופטרה לשלום ובירכה שיתברך האוכל במעיה. אחר שעה הגיעה לביתה עייפה ורצוצה, לפי שעמדה כל הלילה בחוץ ולפי שהשק היה כבד ביותר. אבל שמחתה אימצה את גופה ונתחזקה וקיבצה, את התינוקות ואמרה להם ילדים עצרו לי שעה אחת ואבשל לכם תפוחי אדמה, ועד שיתבשלו אתן לכם חתיכת גבינה. שיננו הילדים שיניהם ונפלו על השק ופתחו אותו בקול ובשמחה. כיון שפתחו את השק מצאו שם בול גפס, ולמטה מן הגפס קססות של אדמה.

בעל הבית יושב כדרכו ושותק. מיום שאני מכיר אותו אינו מוציא מלה יתירה מפיו, ואינו מזכיר את ימות המלחמה, אף על פי שהיה מעורכי המלחמה מתחילת המלחמה ועד לסופה. כיוצא בו רוב בני העיר שנשתתרו אחרי המלחמה אין מזכירין שם המלחמה על פיהם, לא כנשיהם שעל כל דבר ודבר מזכירות את ימות המלחמה.

למעלה אמרנו שבניהם ובנותיהם של אנשי המלון אין סועדים בשעת סעודה, אין פשוטם של דברים שנוהרים שלא יכנסו לסעודה בלילי שבתות עם הוריהם, אלא פעמים אינם באים ופעמים באים. מכל מקום אינם באים כאחד ואינם באים לשמוע קידוש, ובאים על הרוב בתוך הסעודה, וכשבאים יושבים ואוכלים כשאר כל ימים.

(עוד יבוא)